

Sammanfattning

Allmänna hygienråd för alla är att tvätta händerna före hantering av mat och efter toalettbesök. Använd flytande tvål och helst egen handduk eller engångshandduk. Om dessa råd följs kan besvärfria bärare av ESBL-bildande bakterier leva som vanligt.

Handdesinfektion med alkohol är ett komplement till handtvätt och är effektivt mot till exempel ESBL-bildande bakterier.

Om man har ESBL-bildande bakterier får det inte försena eller förhindra övrig vård, undersökning eller behandling.

Vill du läsa mer?

www.folkhalsomyndigheten.se

www.vil.se/vardhygien – Välj Multiresistenta bakterier och läs om hur man vårdar patienter med ESBL- och ESBLcarba-bildande bakterier. Här finns också denna broschyr att ladda ner.

Vill du beställa ytterligare exemplar av foldern?

Skicka e-post till smittskydd@vil.se eller ring Smittskyddsenhetens sekreterare på telefon 090-785 13 68

VÅRDHYGIEN OCH SMITTSKYDDSENHETEN
I VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING

Uppdaterad januari 2014

VÅRDHYGIEN OCH SMITTSKYDDSENHETEN
I VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING

ESBL-bildande bakterier

Vad är det? Hur förhindras smittspridning?

VÄSTERBOTTENS
LÄNS LANDSTING

ESBL – information

Om du efter att ha läst denna information har ytterligare frågor vänd dig då i första hand till din läkare. Vid behov kan din läkare rådfråga infektionskliniken i Umeå, vårdhygien eller smittskyddssektionen.

Vad är ESBL?

ESBL (Extended Spectrum Beta Lactamase) är inte en sjukdom utan ett ämne som bildas av vissa tarmbakterier. Ämnet gör bakterierna motståndskraftiga mot våra vanligaste antibiotika så att de inte hjälper vid en eventuell infektion. Under senare år har det i världen börjat spridas ESBL-bildande bakterier med resistens mot ännu fler antibiotika. Dessa kallas ESBL carba-bildande bakterier och är i nuläget ytterst ovanliga i Sverige.

Hur sprids ESBL-bildande bakterier?

För att bli bärare av ESBL-bildande bakterier måste bakterierna oftast komma in i kroppen via munnen. Exempelvis kan förorenad mat eller förorenat vatten sprida smitta. Det kan ske i samband med utlandsresa. Bakterierna kan också spridas via händer som förorenats. Smittspridning kan ske på sjukhus, vårdmottagningar, boenden och ute i samhället i övrigt. Genom att tvätta händerna minskas risken för spridning och i vården ska personalen följa de basala hygienrutinerna. Det finns även ett samband mellan hög antibiotikaanvändning och ESBL.

Vilka besvär får man av ESBL-bildande bakterier?

De flesta som bär på ESBL-bildande bakterier i tarmen har inga besvär alls. Men ibland kan ESBL-bildande bakterier liksom andra tarmbakterier orsaka infektioner, framförallt urinvägsinfektion. Det krävs odlingsprov för att få veta om det är ESBL-bildande bakterier som orsakar infektionen.

Hur gör man för att inte sprida ESBL-bildande bakterier?

Är du besvärsfri bärare av ESBL-bildande bakterier räcker det med att du är noga med handhygien före hantering av mat och efter toalettbesök. Eller i annan situation då du kan ha fått bakterierna på dina händer. Använd flytande tvål och egen handduk eller engångshandduk. I övrigt kan du leva som vanligt. Du kan umgås med familj och vänner som du brukar, till exempel krama och ta upp småbarn i famnen. Det finns inga hinder för att ha sex. Om du bär bakterierna i ett sår är det viktigt att såret är omlagt. Det är också viktigt att du alltid tvättar händerna noggrant efter att du berört sårområdet.

Om du har bakterierna i urinen är det viktigt att tvätta händerna noga efter toalettbesök liksom efter att du berört eventuell urinkateter.

Om du har diarré bör du efter toalettbesök rengöra tvättställ, kranar, toalett-sits och spolknopp med något vanligt rengöringsmedel.

Har du sår, urinkateter och/eller diarré bör du undvika att bada i badkar, som används av andra. Du kan duscha istället.

Tvätta handdukar och sänglinne i minst 60 grader. Kläder tvättas i den högsta temperatur de tål.

Hur undviker man spridning av ESBL-bildande bakterier i vården och på boenden?

Samma rutiner som för att förhindra all annan smittspridning gäller. All personal ska bära kortärmade arbetskläder, som är en förutsättning för att handdesinfektion ska kunna utföras på rätt sätt. Vårdpersonal ska utföra handdesinfektion både före och efter kontakt med vårdtagare. Vid kontakt med kroppsvätskor ska dessutom handskar användas. Handskar och skyddsrock/plastförkläde ska användas vid direkt kroppskontakt, sängkontakt samt vid kontakt med kroppsvätskor.

En person med diarré, kateter eller sårinfektion ska vårdas i eget rum med egen toalett och dusch.

Patient som bär ESBLcarba-bildande bakterier, se inledande text, ska vårdas på eget rum med egen toalett och dusch. Smittspårning och anmälan till Smittskyddssektionen ska utföras av behandlande läkare. Läs mer på www.vll.se/vardhygien

Vilken behandling kan man få?

Är du bärare av ESBL-bildande bakterier utan att ha några besvär ges ingen behandling. Om du har besvär orsakade av ESBL-bildande bakterier, till exempel urinvägsinfektion, behövs troligen läkemedelsbehandling. Eftersom infektion orsakad av ESBL-bildande bakterier kan vara svårbehandlad är det viktigt att du vid kontakt med sjukvården berättar att du har dessa bakterier. Annars riskerar du att bli behandlad med antibiotika som inte har effekt mot din infektion. Din läkare kan kontakta infektionskliniken för att få råd om vilket antibiotika som passar bäst för dig.

Kan man bli av med ESBL-bildande bakterier?

I nuläget vet vi inte hur länge en person kan vara bärare. Troligen rör det sig om månader upp till flera år.